

A nemi önrendelkezési jog és a szexuális kényszerítés *Elemzés és javaslat de lege ferenda*

I. BEVEZETÉS

A 2012. évi C. törvény indokolása rögzítette: az új törvény úgy hoz jelentős változásokat, hogy dogmatikailag nem szakít teljes mértékben a korábbi Btk.-val.^[1] E megállapítás nagyrészt igaz az egyéni nemi integritást sértő cselekmények újabb szabályozására is. Tény azonban, hogy a korábbi definíciók elhagyásával, illetve a szexuális cselekmény fogalmának bevezetésével, továbbá a szexuális kényszerítés^[2] törvényi tényállásának bemutatásával az új Btk. nagyrészt túllépett az 1978. évi IV. törvény erőszakos nemi deliktumokra vonatkozó dogmatikai rendszerén, hiszen e bűncselekmények törvényi tényállásait, a fejezet struktúráját jelentősen átalakította.

Látható, hogy az új szabályozás igyekezett koherens rendszerbe foglalni a nemi élet szabadsága elleni bűncselekményeket, azonban az is megállapítható, hogy – részben az új fogalmi elemeknek köszönhetően – e tényállások jogalkalmazása sem lesz problémáktól mentes. A jelenleg hatályos új szabályozás egyes bűncselekmények kapcsán véleményem szerint alkotmányos büntetőjogi problémákat is felvet. A szexuális kényszerítés tényállása – összevetve a szexuális erőszak törvényi tényállásával – bizonyos tekintetben nem feleltethető meg a jogállami büntetőjogi követelményeknek, elsősorban a jogbiztonsági klauzulának.

E rövid tanulmányban elsősorban a szexuális kényszerítés törvényi tényállására koncentrálok azzal, hogy a tényállást a kényszerítés, illetve a szexuális erőszak bűncselekményét figyelembe véve elemzem. Céлом, hogy bemutassam azokat a lehetséges jogalkalmazási és dogmatikai anomáliákat, amelyek e mindeddig nem szabályozott tényállásból fakadhatnak.

[1] Vö. miniszteri indokolás a 2012. évi C. törvényhez, I. fejezet: Az új törvény megalkotásának alapvető indokai, annak tartalmi iránya.

[2] Btk. 196. § (1) Aki más szexuális cselekményre vagy annak eltűrésére kényszerít, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. (2) Két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki a szexuális kényszerítést a) tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére, b) a hozzátartozója, vagy nevelése, felügyelete, gondozása, gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyával visszaélve követi el. (3) A büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a szexuális kényszerítést tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére követik el.

Tekintve, hogy a hivatkozott jogalkalmazási problémák egy része a tényállás alkotmányos büntetőjogi standardokkal kapcsolatos minősítését is érinti, röviden ki kell térnem a büntetőjogi jogalkotással kapcsolatos jogállami követelményekre is. Elsősorban azt kívánom e tekintetben vizsgálni, hogy szükséges-e a kényszerítés törvényi tényállásához képest speciálisan szexuális kényszerítési bűncselekmény megalkotása, foglalkozom azonban azzal is, hogy a szexuális kényszerítés törvényi megfogalmazása részben összevág a szexuális erőszak bűncselekményi fogalmával.

Feltételezésem szerint a nemi bűncselekmények újabb szabályozása mögött meghúzódó jogalkotói szándék hatékonyabban elérhető volna a szexuális kényszerítés törvényi tényállásának kisebb fokú átfogalmazásával, akár pedig a kényszerítési tényállásról történő leválasztásával. Erre a tanulmány végén konkrét javaslatot is teszek.

II. A NEMI ÖNRENDELKEZÉSI JOG, MINT ÚJ INDIVIDUÁLIS JOGI TÁRGY

A szexuális kényszerítés tényállását az új Btk. a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények fejezetcím alatt tárgyalja. A nemi erkölcs elleni bűncselekmények szabályozásának talán legszembetűnőbb nívója e bűncselekmények jogi tárgyának újragondolása és átpozícionálása. A korábbi törvény a vonatkozó fejezetcímében pusztán a „nemi erkölcsöt” jelölte meg a szóban forgó bűncselekményi kör jogi tárgyaként, kétségtelen azonban, hogy már a korábbi bírói gyakorlat, valamint az elmélet is egyértelműen amellet foglalt állást, hogy az erőszakos nemi bűncselekmények a nemi erkölcsök rendje mellett alternatív jogi tárgyként a sértett szexuális szabadságát is támadják.^[3]

A miniszteri indokolás a jogi tárgy jelenlegi átdolgozását arra hivatkozással tartotta szükségesnek, hogy egyes nemzetközi egyezmények a gyermekek jogainak hatékonyabb védelme érdekében kriminalizációs kötelezettséget írnak elő Magyarország részére.^[4] Megjegyzendő, hogy ezen egyezményeknek a korábbi szabályozás minimális módosításokkal megfeleltethető lett volna, tehát a jelenlegi, szélesebb körű jogtárgy-meghatározás e nemzetközi kötelezettségekkel véleményem szerint nem igazolható.

A jogi tárgy újabb meghatározásának egyértelműen az volt az oka, hogy az erőszakos nemi bűncselekmények korábbi, erkölcsvédelmi szempontú megközelítése az egyéni nemi szabadság védelme irányába tolódott el, azonban mindez a régi erkölcsvédelmi struktúrában már nem volt kezelhető.^[5] Ennek megfelelően

[3] Vö. Horváth – Kereszty – Maráz – Nagy – Vida, 1999, 267.; BKv 56/2007. III. fejezet 4. pont.

[4] Ilyen kriminalizációs kötelezettséget fogalmaz meg az Európa Tanács Egyezménye a gyermekek védelméről a szexuális kizsákmányolás és a szexuális bántalmazás ellen (Lanzarote – 2007.10.25.), valamint a 2011/93/EU irányelv.

[5] Szomora, 2006, 621., ld. még: Gál, 2002, 29.

a nemi bűncselekményeket a hatályos Btk. egyrészt a nemi élet szabadsága elleni-, másrészt pedig a nemi erkölcs elleni magatartások körére bontja.

A jogalkotó az új fejezetcímmel – dogmatikailag is helyesen – meghatározta, hogy az erőszakos nemi deliktumok elsősorban nem a nemi erkölcs rendjét, hanem a nemi élet szabadságát támadják, amely nemi szabadság egyértelműen az egyéni önrendelkezési jog részének tekinthető. A nemi élet szabadsága, mint jogi tárgy egyértelműen egyéni, individuális jog, szemben a nemi erkölcs rendjével, amely inkább tekinthető kollektív-, avagy közösségi jogi tárgynak.^[6]

A nemi bűncselekmények e kettéválasztása, és a nemi szabadság egyéni jogi tárgyként való meghatározása kívánatosnak tűnik abból a szempontból is, hogy dogmatikailag igazolja például az erőszakos nemi deliktumok alapesetéhez rendelt magánindítványt is. Magánindítványi jogosultság ugyanis leginkább csak az egyéni jogokat sértő bűncselekményeknél fordul elő. Ugyancsak helyes a nemi élet szabadságának jogi tárgyként definiálása annak okán is, hogy a bűncselekmények kapcsán a sértetti beleegyezés – mint a bírói gyakorlat alapján kialakított büntetendőséget kizáró ok – aggálytalanul alkalmazható.^[7]

A szexuális kényszerítés jogi tárgya tehát az emberi szabadságjogok részét képező egyéni szexuális önrendelkezés, a nemi szabadság.^[8] A szexuális önrendelkezés is szoros korrelációban van az emberi méltósághoz való joggal csakúgy, mint az önrendelkezés egyéb vonatkozásai.^[9] A szexuális önrendelkezés tartalmát a büntető törvényhez fűzött kommentár három elemmel határozza meg. Felöleli egyrészt az egyén nemi identitásának, nemi beállítottságának kialakítására vonatkozó szabadságot, másrészt a nemi orientációnak megfelelő nemi élet gyakorlását (vagy éppen az attól való tartózkodást), végül pedig a nemi kapcsolatok ún. „szituációs elemeire”, így különösen a partner megválasztására, illetve a nemi kontaktus helyére, idejére és módjára vonatkozó szabadságot, melyek közül bármelyik sérelme a jogi tárgy sérelmét eredményezi.^[10]

A Btk. a kényszermentes szexuális önrendelkezést védi, tehát egy abszolút-negatív jogviszonyt teremt a jogosult és mindenki más között azzal, hogy a nemi önrendelkezési szabadsága alapján kizárólag az általa választott személlyel teremtse kapcsolatot és nem mással. Az ún. szituációs elemek különösen az életközösségen vagy párkapcsolaton belüli elkövetéseknél jelentősek, hiszen a nemi önrendelkezés e kapcsolatokban sem korlátozottabb, mint azon kívül.^[11] Az egyes nemi önrendelkezést sértő bűncselekmények elkövetési magatartásait a jogalkotó nyilvánvalóan ahhoz igazítja, hogy mennyiben kívánja behatárolni a szexuális szabadság terjedelmét. Minél szélesebben vonják meg a büntetendő

[6] Filó, 2004, 748.

[7] Vö. Csontos, 2007, 83.

[8] Busch, 2012, 172.

[9] Vö. 8/1990. (IV.23.) Abhat; 9/1992. (I.30.) Abhat.

[10] Vö. Complex CD Jogtár, Kommentár a 2012. évi C. törvényhez.

[11] Szomora, 2009, 125–126.

magatartások körét, annál nagyobb védelemben részesül az egyéni nemi szabadság. Az új büntető kódex e tekintetben egyértelmű: a korábbihoz képest kiszélesíti az egyéni szexuális szabadságot támadó cselekmények miatti büntetőjogi felelősséget részben a szexuális kényszerítés, részben pedig a szexuális visszaélés törvényi tényállásainak megfogalmazásával.^[12]

III. A SZEXUÁLIS KÉNYSZERÍTÉS JOGÉRTELMEZÉSI PROBLÉMÁI

A szexuális kényszerítés jogértelmezési problémái több tényezőre vezethetők vissza. Egyrészt az új szabályozás szakított a korábbiakban a fajtalanságra és közösülésre épített rendszerrel, mivel a szexuális cselekmény fogalma – amint azt a korábbi jogirodalom már javasolta^[13] – valamennyi szeméremértő cselekményt magában foglalja.^[14] Eszerint: szexuális cselekménynek minősül a közösülés és minden súlyosan szeméremértő cselekmény, amely a nemi vágy felkeltésére, fenntartására vagy kielégítésére alkalmas, vagy arra irányul.^[15] A nemi élet szabadsága elleni bűncselekmények jelenlegi rendszerének logikája, hogy a szexuális kényszerítést és a szexuális visszaélést a szexuális cselekmény definíciójára építi a jogalkotó, míg a szexuális erőszak törvényi tényállását a szexuális kényszerítésből eredezteti. Az új szabályok komplexitása azonban komoly elhatárolási kérdéseket vet fel.

Kérdéses ezen túl például az is, hogy rendszertanilag a szexuális kényszerítést a kényszerítés speciális esetének tekinthetjük-e, avagy olyan önálló bűncselekménynek, amely a szexuális erőszakhoz köthető. Ennek abból a szempontból van jelentősége, hogy a szexuális kényszerítési cselekmények megítélésénél mennyiben támaszkodhatunk a Btk. 195. §-a szerinti kényszerítés törvényi tényállási elemeinek a bírói gyakorlat által kimunkált fogalmi rendszerére, azaz mennyiben kölcsönözhetjük a szexuális kényszerítésnek az e fogalmak mögötti gyakorlati tartalmat.

Álláspontom szerint a fenti kérdés vizsgálatakor abból kell kiindulni, hogy a szexuális kényszerítési tényállás megalkotásával az volt a nem titkolt jogalkotói szándék, hogy az ún. „nemi zsarolás” eseteit külön bűncselekményként rögzítsék. A bírói gyakorlat a nem kvalifikált (élet-, ill. testi épség elleni) fenyegetéssel fajtalanságra vagy közösülésre kényszerítést mindeddig a Btk. kényszerítési

[12] E bűncselekmények ma már azt is büntetni rendelik, ha a szexuális cselekményt nem kvalifikált (élet-, vagy testi épség elleni) fenyegetéssel, illetve a hatalmi vagy befolyási viszonytal visszaélve követik el.

[13] Vö. Tóth, 2007, 236–237.

[14] Szomora kifejti, hogy az elkövetési magatartásnak közösülésre, illetve fajtalanságra történő megosztása, mint „duális rendszer” dogmatikailag meghaladottá vált, mivel a fajtalanság fogalma egyes esetekben nemi orientáció szerinti diszkriminációt eredményezett és joghézaghoz vezetett. (Szomora, 2013, 650.)

[15] Btk. 459. § 27. pont

tényállása alapján minősítette.^[16] A nemi zsarolásban ugyanis megvalósul a kényszerítés törvényi tényállásának minden eleme: a komoly félelmet keltő fenyegetés; a megfenyegetettben olyan hatás előidézése, amely alkalmas a sértettet az akaratával ellentétes cselekvésre készíteni; a vádlottak magatartásának jogellenessége és a sértettnél bekövetkező, a magánérdekét sértő, azt érintő jelentős érdeksérelem.^[17]

A korábbi szabályozásból fakadó jogalkalmazási probléma az volt, hogy a kényszerítés ún. alternatív bűncselekmény, így amennyiben bármely más – akár enyhébb – bűncselekmény megvalósul, a kényszerítés háttérbe lép. Mivel nehezen elképzelhető a nemi zsarolás kivitelezése úgy, hogy az kizárná más bűncselekmény (akárcsak tetteles becsületsértés) egyidejű megvalósulását, a kényszerítés ezekben az esetekben – a látszólagos alaki halmazati szabályok miatt – nem volt képes betölteni e súlyos megítélésű magatartások büntetni rendeltségéhez fűzött kívánalmakat.

Leszögezhető tehát, hogy a szexuális kényszerítés olyan tényállás, melyet az elkövetési magatartása – a szexuális cselekményre kényszerítés – köt össze a Btk. 195. §-a szerinti önálló kényszerítési tényállással. Szomora a szexuális kényszerítést az önálló kényszerítési tényállás speciális esetének tekinti.^[18] Véleményem szerint a szexuális kényszerítés azért nem lehet a Btk. 195. §-ában foglalt bűncselekmény speciális esete, mert – a kényszerítés bűncselekményének elkövetési magatartásától eltérően – a „szexuális cselekményre kényszerítés” fogalmilag olyan, kizárólag pszichikai ráhatást jelenthet, melynek következményeként a passzív alany az eredeti akaratától eltérő magatartást tanúsít azzal, hogy a szexuális cselekmény részesévé válik.

A kényszerítés törvényi tényállásának a szexuális kényszerítésbe integrálása elsősorban abban a vonatkozásban jelent jogértelmezési problémát, hogy e bűncselekménynek a szexuális erőszaktól történő elhatárolása egyfajta dogmatikai elemzést igényel. Arról van szó, hogy a szexuális cselekményre kényszerítés fogalmilag a sértett akaratára elleni magatartást jelent, amely felölel minden olyan magatartást, amikor a sértett nem önként és szabadon adja a beleegyezését a szexuális cselekményhez.^[19] Ha azonban a kényszerítés 195. § szerinti fogalmából indulunk ki, akkor az elkövetés módja – szexuális cselekményre kényszerítés esetén is – az erőszak vagy a fenyegetés, a kényszerítés törvényi tényállása ugyanis ezeket az elkövetési módokat jelöli meg. Ugyanez következik

[16] Nagy – Szomora, 2004, 18.

[17] „Aljas célból elkövetett, személyi szabadság megsértésének büntette helyett kényszerítés büntettségének minősül a vádlottak cselekménye, akik a sértettet élet ellen irányuló, de nem közvetlen fenyegetéssel arra kényszerítik, hogy az egyik vádlottat szájjal kielégítse.” (BH1996. 513.)

[18] Szomora, 2013, 653.

[19] A Európa Tanácsnak a nőkkel szembeni erőszak és a családon belüli erőszak megelőzésével és felszámolásával foglalkozó, 2008. decemberben létrejött eseti bizottságának ún. CAHVIO Egyezménye a beleegyezés hiányát írja elő tényállási elemként az erőszakos nemi bűncselekményeknél.

a kényszer – tulajdonképpen erőszak – általános részi fogalmából is,^[20] amely lehet akaratot törő, avagy akaratot hajlító kényszer.

A Btk. 196. §-a szerinti kényszerítés, mint elkövetési magatartás tehát azt sugallja, hogy a szexuális kényszerítést erőszakkal, illetve fenyegetéssel lehet elkövetni. Mindennek azonban ellentmond az a tény, hogy az erőszak (kényszer) a Btk. 197. §-a szerinti szexuális erőszak elkövetési módja. Ebből következően, ha az elkövető erőszakkal kényszeríti a passzív alanyt valamely szexuális cselekményre, akkor nyilvánvalóan nem a szexuális kényszerítés, hanem a jóval súlyosabb szexuális erőszak büntette valósul meg, mint ahogy akkor is, ha az elkövető a szexuális kényszerítést minősített – élet-, vagy testi épség elleni – fenyegetéssel valósítja meg. Mindebből az következik, hogy – bár a törvényi tényállás megfogalmazása szerint a cselekményt kényszerítéssel követi el – a rendszertani értelmezésből következően a szexuális kényszerítés pusztán akkor állapítható meg, ha az elkövetés módja a Btk. 459. § 7. pontja szerinti fenyegetés. Minden más esetben ugyanis már nem a szexuális kényszerítést, hanem a szexuális erőszakot kell megállapítani.^[21]

IV. ALKOTMÁNYOS BÜNTETŐJOGI MEGFONTOLÁSOK

Amint arra a bevezetőben utaltam, a szexuális kényszerítés törvényi tényállásának a jelenlegi megfogalmazása alkotmányos büntetőjogi kérdéseket is felvet. Az erőszakos nemi bűncselekmények tekintetében az Alkotmánybíróság már 37/2002. (IX. 4.) AB határozatban állást foglalt arról, hogy e bűncselekmények kodifikációjakor különös gondot kell fordítani arra, hogy áttekinthető és a jogalanyok számára egyértelmű megfogalmazással alkossák meg a szabályozást.^[22] Az alkotmánybíróság a két tényállás külön tartását egyértelműen a jogállami büntetőjog követelményével ellentétesnek tartotta. Lényegében azt rögzítette, hogy nem maga a bűncselekményi meghatározás, hanem az azonos magatartások két különböző tényállásban tartása idézi elő az alkotmányellenes állapotot. E tekintetben figyelembe kell vennünk a 11/1992 (III.5.) AB határozatban foglaltakat is, mely szerint a jogbiztonság a jogszabályok olyan világos és egyértelmű fogalmazását követeli meg, hogy mindenki, akit az adott rendelkezés érint, tisztában lehessen a

[20] Btk. 19. § (1) Nem büntethető, aki a büntetendő cselekményt olyan kényszer vagy fenyegetés hatása alatt követi el, amely miatt képtelen az akaratának megfelelő magatartásra.

[21] Szomora szerint ez a logikai kapcsolat nem fog jogértelmezési problémát jelenteni, bár ő maga is megjegyzi, hogy szerencsésebb lett volna, ha a jogalkotó egyértelműen fogalmaz a Btk-ban. (Vö. Szomora, 2013, 653.)

[22] A hivatkozott alkotmánybírósági határozat az 1978. évi IV. törvény 200. § (1) bekezdésében meghatározott és az (1)-(3) bekezdése szerint büntetendő természet elleni erőszakos fajtalanóság, valamint a 198. § (1) bekezdésében meghatározott és az (1)-(3) bekezdése szerint büntetendő szemérem elleni erőszak tényállásai tekintetében utalt arra, hogy a két bűncselekmény elkövetési magatartásai teljesen azonosak.

jogi helyzettel és ahhoz igazíthassa magatartását, illetve számolni tudjon a lehetséges jogkövetkezményekkel. Mindebből tehát az következik, hogy a büntető törvényen belül el kell kerülni egy adott magatartás kétszeres leszabályozását.

A szexuális kényszerítés tényállására vonatkoztatva a fentieket, elgondolkodtató, hogy vajon a Btk. 195. §-a szerinti kényszerítés, a 196. §-ban rögzített szexuális kényszerítés, illetve a 197. §-ban meghatározott szexuális erőszak egymás közti viszonyában nem ugyanazon magatartás többszöri megfogalmazásáról van-e szó.

Ami az első kérdést illeti, véleményem szerint nincs alkotmányos akadálya annak, hogy a jogalkotó a korábban a bírói gyakorlat által kényszerítésnek minősített nemi zsarolási esetekre külön törvényi tényállást hozzon létre. Itt inkább az a kérdés, hogy szükséges-e külön tényállást létrehozni. Nem válik-e ezáltal átláthatatlanná a kényszerítési típusú magatartásokat felölelő Btk-beli szabályrendszer? A szexuális kényszerítés és a szexuális erőszak viszonylatában – épp a fentebb a kényszerítés elkövetési módjára vonatkozó megállapítások okán – joggal vetődik fel, hogy nem kellően pontos a törvényi meghatározás, azaz az elkövetési magatartások átfedik egymást. Az elkövető az erőszak alkalmazásával történő elkövetés esetén nem tudhatja, hogy az enyhébb szexuális kényszerítés, avagy a súlyosabb szexuális erőszak miatt vonható felelősségre.^[23]

V. ÖSSZEZÉS

Az erőszakos nemi bűncselekmények újraszabályozásával a jogalkotó kifejezte, hogy az egyéni szexuális szabadságot kiemelt védelemben kívánja részesíteni. A nemi szabadság, mint jogi tárgy egyértelmű behatárolásával a hatályos Btk. egyértelmű üzenetet hordoz arra vonatkozóan, hogy a szexuális kényszerítés az egyéni önrendelkezés egy rendkívül fontos szegmentumát védi, és – a korábbiakkal ellentétben – csak másodlagosan veti fel a nemi erkölcs rendjét, mint jogi tárgyat.

A nemi zsarolás eseteinek önálló tényállásba foglalása támogatható és elfogadható jogalkotói döntés, hiszen az újabb büntető norma egyértelműen hordozza a korábban csak a bírósági gyakorlatból kiolvasható jogpolitikai elvet, azaz azt, hogy a nemi célzatú kényszerítő magatartások ugyanolyan módon büntetendők, mint a kényszerítés egyéb esetei. A külön törvényi tényállás megalkotása kiküszöbölte azt a dogmatikai problémát is, hogy a nemi zsarolás esetei a látszólagos alaki halmazati szabályok, vagyis a szubszidiaritás miatt maradhattak adott esetben büntetlenül, a szexuális kényszerítés tényállása ugyanis nem tartalmaz szubszidiárius kikötést. Mindezzel véleményem szerint a jogalkotás azt is rögzítette, hogy az egyéb kényszerítő

[23] Vö. Gál, 2002, 33.

magatartásokhoz képest a nemi célzatú kényszerítési cselekmények kiemelten kezelendők. A szexuális cselekmény fogalmának bevezetésével a jogalkotó sikeres kísérletet tett arra, hogy koherens rendszerben fedjen le valamennyi olyan magatartást, amely az egyéni rendelkezési jogot, a nemi szabadságot a legcsekélyebb mértékben is korlátozza.

A szexuális kényszerítés törvényi tényállásának megfogalmazása azonban jobban szolgálná a büntetőpolitikai célokat, illetve hatékonyabban volna alkalmazható, ha elkövetési magatartásként nem a kényszerítést jelölte volna meg a jogalkotó. Megoldás lehetne, ha egyfajta felbujtói cselekményt rögzített volna, a sértett akarata elleni elkövetés egyidejű rögzítése mellett. Például: „Aki mást annak akarata ellenére vagy beleegyezése nélkül szexuális cselekményre vagy annak eltűrésére rábír, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” E megfogalmazás eljárási következménye azonban az lenne, hogy a sértett akarata ellenére elkövetést, illetve a beleegyezés hiányát külön bizonyítani kellene, amely azért nehéz, mert tulajdonképpen egy nemleges körülményt, a sértetti akarat hiányát nagyon nehéz igazolni. Ez a megfogalmazás külön „beleegyezési védekezést” virágoztatna fel, amely épp az ilyen bűncselekményekkel szembeni hatékony fellépést gátolná.

A kényszerítés, mint elkövetési magatartás megtartása esetén viszont egyértelműen rögzíteni kellene az elkövetési módját, ezáltal a szexuális kényszerítés pontosan lehatárolható volna a szexuális erőszak tényállásáról. Például: „Aki mást fenyegetéssel szexuális cselekményre vagy annak eltűrésére kényszerít, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” Ez a megoldás a kényszerítési tényállási elemmel egyértelműen kifejezné a sértett akarata elleni elkövetést, illetve azt is, hogy a cselekmény megvalósulásához a nem kvalifikált fenyegetés szükséges és elégséges. Ez utóbbi megoldás a szexuális erőszak tényállásának változatlanul hagyása mellett egyértelművé tenné, hogy két különböző cselekményt fed le a Btk. 196. illetve 197. §-a, így egyértelmű kiutat találnánk a szexuális kényszerítés jelenlegi jogértelmezési labirintusából.

IRODALOM

- Busch Béla (szerk.) (2012): *A 2012. évi C. törvény alapján. – Büntetőjog*. II. HVG Orac Kiadó, Budapest.
- Csontos Zsolt (2007): *A nemi erkölcs elleni erőszakos nemi deliktumok elmélete és gyakorlata*. Rendészeti Szemle. 11. 77-105.
- Filó Mihály (2004): *A sértett beleegyezése a német büntetőjogban*. Magyar Jog. 12. 747-755.
- Gál István László (2002): *Szemponatok a nemi erkölcs elleni bűncselekmények új szabályozásához*. Büntetőjogi Kodifikáció. 4. 29-33.
- Horváth Tibor – Kereszty Béla – Maráz Vilmosné – Nagy Ferenc – Vida Mihály (1999): *A Magyar Büntetőjog Különös Része*. Korona Kiadó, Budapest.

- Nagy Ferenc – Szomora Zsolt (2004): *A házasság, a család, az ifjúság és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények (Btk. XIV. Fejezet) de lege ferenda II. rész.* Büntetőjogi Kodifikáció. 2. 22–28.
- Szomora Zsolt (2009): *A nemi bűncselekmények alapkérdései.* Rejtjel Kiadó, Budapest.
- Szomora Zsolt (2006): *A nemi erkölcs, mint a nemi bűncselekmények alkalmatlan jogi tárgya.* Állam és jogtudomány. 4.
- Szomora Zsolt (2013): *Megjegyzések az új Büntető Törvénykönyv nemi bűncselekményekről szóló XIX. fejezetéhez.* Magyar Jog. 11. 649–657.
- Tóth Áron László (2007): *A nemi erkölcs elleni erőszakos bűncselekmények hatályos szabályozásával kapcsolatos néhány problémáról.* Iustum, Aequum, Salutare. 4.
- Európa Tanács Egyezménye a gyermekek védelméről a szexuális kizsákmányolás és a szexuális bántalmazás ellen (*Lanzarote* – 2007.10.25.).

●
Manifesztum, 2012